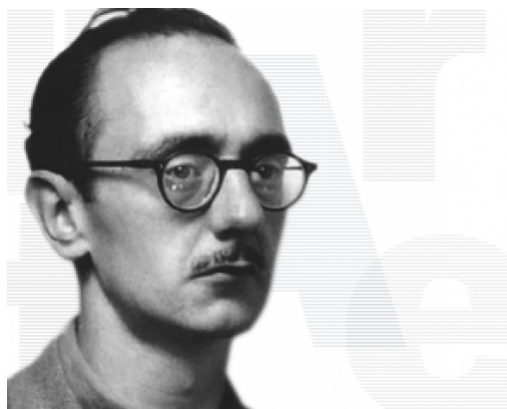

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

Joaquim Amat-Piniella

Joaquim Amat-Piniella

David Serrano Blanquer

Manresa, 1913 - Hospitalet de Llobregat, 1974. Novel·lista

Joaquim Amat-Piniella va participar com a tinent d'artilleria durant la Guerra Civil. Exiliat a França el setembre de 1939, passarà pels camps de concentració d'Argelers i Sant Cebrià abans de ser obligat a allistar-se a la 109 CTE, destinada a tasques de suport a la Línia Maginot el desembre. L'ocupació alemanya el durà primer a un *frontstalag* i finalment a Mauthausen el gener de 1941. Allà passarà pels *kommandos* de Ternberg (1942-1944) i Redl-Zipf fins a ser alliberat a Ebensee el 6 de maig de 1945. Després d'una breu estada a París s'instal·la a Sant Julià de Lòria, on mecanografiarà els 71 poemes de *Les llunyanyies, poemes de l'exili (1940-1946)*, i escriurà *K.L. Reich*. Ja a Barcelona el 1948, publicarà *El casino dels senyors* (1956), *Roda de solitaris* (1957) i *La pau a casa* (1959). Albertí havia intentat en va publicar la seva novel·la dels camps malgrat els processos de depuració a què la va sotmetre el mateix autor per evitar la censura. Finalment, la versió esporgada presentada per Carlos Barral es publicarà en castellà el febrer de 1963. [Joan Sales](#) la publicarà en català a l'octubre d'aquell mateix any. El 1965 rep el premi Fastenrath com a millor obra publicada des de 1963. *K.L. Reich* és una de les aportacions més rellevants de la literatura concentracionària europea.

Va ser escrita a Sant Julià de Lòria entre el setembre de 1945 i l'abril de 1946, simultàniament a la transcripció dels 71 poemes de l'exili, que va deixar inèdits. Es tracta de la seva primera aportació com a novel·lista, després del llibre de semblances *Ombres al calidoscopi* (1933). Lògicament, la intenció d'Amat és publicar-la perquè, tot just arriba a Barcelona, on tindrà el seu exili interior atesa la impossibilitat de tornar a Manresa, escriu a l'amic [Agustí Bartra](#): "Aquests dies he acabat la refundició del llibre sobre els camps" (02/02/1948), malgrat que és conscient que ho fa "sense gaires esperances de poder-lo publicar" (ibídem). Per carta, Amat evidencia una obvietat: ell hauria publicat la versió de 1946, corregida a mà el 1948, si les circumstàncies ho haguessin permès, però malauradament el franquisme i els seus òrgansensors ho impossibilitaren. Durant els anys cinquanta, Amat va marcant i suprimint diversos fragments de la novel·la amb la intenció que el seu editor aconseguís d'obtenir-ne el permís, com reconeix el mateix Amat a Joan Sales: "A l'amic Albertí li va ser denegada l'autorització de censura en presentar-ne fa anys una versió esporgada i llimada per totes bandes." (27/06/1963). Finalment, després de disset anys i d'haver publicat diverses novel·les, el seu amic Carlos Barral aconseguirà obtenir els drets d'edició i la versió castellana sortirà finalment el 25 de febrer de 1963. A partir d'aquí, Joan Sales li denega l'edició de *La línia recta* (inèdita), i li proposa editar *K.L. Reich*, cosa que fructificarà finalment el 15 d'octubre. Aquesta edició,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

que és la que coneixíem fins a l'aparició de la d'[Edicions 62](#), compta amb un fragment imposat pel propi Joan Sales (vegeu David Serrano (2004), p. 259) i un intent greu d'intervenció del mateix Sales, que pretén eliminar la reflexió ontològica final, que el mateix Amat aconsegueix d'esmenar i evitar a temps.

Durant aquest llarg període, Amat aconsegueix publicar-ne alguns fragments a la revista *Per Catalunya* (1945), *Antologia* (1947) i *Por qué* (1963). Als dos primers hi trobem el mateix llenguatge, to i recursos que en l'edició íntegra d'Edicions 62. L'obra està organitzada en divuit capítols que segueixen una estructura clàssica d'introducció, nus i desenllaç i compta també amb un paratext inicial, la "Nota de l'autor", on es justifiquen els objectius que persegueix la novel·la, l'elecció del gènere i la seva finalitat.

Rere aquesta divisió estructural podem identificar amb precisió una construcció més precisa, la de la seixantena de seqüències que conformen la novel·la, enteses com a unitats espaciotemporals mínimes de significació. La seva distribució en els capítols fa ús de l'anacronia de la simultaneïtat seqüencial i la construcció paral·lelística de les línies d'acció, la qual cosa és una de les seves majors aportacions narratològiques. Aquesta disposició fa que, ben sovint, determinades seqüències es tanquin ultrapassant els límits propis de la seqüència i encara del seu referent estructural superior, el capítol. Així, trobem unes constants que es van repetint en temps, escenaris i personatges diferents, la qual cosa incideix en la voluntat objectivista de travar de manera indissociable seqüències i capítols, alhora que s'intenta mantenir la unitat estructural de cadascuna i adoptar el to objectivista de la simultaneïtat argumental.

L'obra d'Amat, sorgida prèviament o en paral·lel a les propostes literàries i morals dels Primo Levi, Imre Kertész, Robert Antelme, Jorge Semprún, Hannah Arendt o Elie Wisel, parteix d'un mateix handicap, encara que per motius diferents: les dificultats primerenques que troben els supervivents-escritors per publicar les seves obres arreu d'Europa, però amb elements afegits: la seva adscripció republicana catalana (en el context d'un règim feixista des del 1939) i la seva elecció per la ficció quan aquesta és una opció eminentment bandejada. I encara amb més problemes afegits: a la constatació de la necessitat que plantejava Theodor Adorno –com Giorgio Agamben o Jean Améry– de trobar un nou llenguatge després d'Auschwitz per poder explicar allò incompreensible per a l'home, cosa que preocupa especialment Amat, cal trobar també la seva adaptació a una llengua catalana sense tradició en l'àmbit de la novel·la realista i al fet que –personalment– és la primera vegada que s'enfronta a la complexa feina del novel·lista.

Més enllà de l'adscripció a la literatura concentracionària, cal situar l'obra d'Amat en la tradició de la novel·la sobre la condició humana. La solitud moral de l'home, lligada a la seva responsabilitat, no exclou un intent de diàleg i una veu requisitòria, on "l'esdevenidor d'esperances" que reclama el final de la "Nota de l'autor" prou té a veure amb el concepte de "fraternitat còsmica i mediterrània" de què parlarà Camus més tard, amb el diàleg amb l'eternitat que plantejarà Malraux a *L'Espoir*, o amb la unió entre Déu i Satanàs que proposarà Georges Bernanos. La seva formació afrancesada el vincula als moralistes del XVII (Montaigne, De La Bruyère), a Stendhal (quant a la preocupació per la dignitat de l'home), o a La Rochefoucauld des de la voluntat d'anàlisi de les conductes humanes per suggerir un sistema gràcies al qual poder ser jutjades. Pel que fa a la insistència en la justificació o no justificació dels actes, i al problema del seu valor en el marc d'una condició humana definida amb cruïra extrema, s'identifiquen les lectures de Blaise Pascal.

Amb aquestes premisses, els concepte del bé i del mal conformen realitats enteses dintre d'un conjunt de preceptes mutables, en què el que es produeix és una veritable vida moral en constant

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

evolució, la qual cosa entronca tant amb la idea de "la zona grisa" que planteja Primo Levi a *Els enfonsats i els salvats*, com en *K.L. Reich*, on els protagonistes de la novel·la –com en Baroja o Hemingway–, neixen moralment (i quant a la seva construcció narratològica) en l'inici del seu camí ficcional en el moment d'entrada al camp, i és en funció de l'ús constant de la responsabilitat moral, el seu poder d'actuar i/o prendre decisions (dintre les limitacions), que es configura la seva actuació i se n'ha d'entendre el desenllaç tant físic com moral. La consciència del Bé, en Amat, va lligada, per tant, a la circumstància (res a veure amb el Bé teòric catòlic), una circumstància que va aparellada al concepte de responsabilitat estrictament des del punt vista humà i laic, és a dir, al de la justícia.

L'edició de Primo Levi de *Si això és un home*, el 1946, escrita el mateix any que la d'Amat, passarà força desapercebuda, però quan es recuperi a finals dels anys 50, i se'n valori la importància conceptual i aportacional, els acostaments que se'n faran sempre aniran en relació directa amb la data d'escriptura i publicació, perquè situen Levi a l'avantguarda de la literatura de l'Holocaust. Es tracta d'una situació similar a la d'Amat, perquè la reivindicació de l'escriptura de la novel·la entre 1945 i 1946 permet situar, des de la literatura comparada, la seva figura i les seves aportacions morals i ontològiques a l'avançada de la literatura concentracionària europea, amb plantejaments sobre la condició humana fins i tot avançats o simultanis als d'Albert Camus o Imre Kertész, Jorge Semprún, Robert Antelme, etc. L'edició de 1946 permet també situar la figura d'Amat com a capdavantera d'una literatura realista i compromesa tan necessària com difícil en la nostra literatura d'inicis dels quaranta (recordem que [Joaquim Molas](#) situa el realisme històric a inicis dels seixanta). Així ho han entès les instàncies canonitzadores tant de la nostra literatura (l'acadèmia, incorporant l'edició de 1946 als plans d'estudis i al cànon; les editorials, incloent-ne fragments de 1946 als llibres de text; la crítica, celebrant-ne la sortida i rellevància; les institucions, convertint l'edició del 46 en lectura obligatòria al batxillerat, i el públic, que ja ha tingut a la mà diverses edicions, de les quals alguna de butxaca) com de l'europea. Recentment, l'edició de 1946 de *K.L. Reich* ha estat incorporada oficialment al cànon europeu de la literatura concentracionària, amb la inclusió al *Dictionnaire critique de la littérature européenne des camps de concentration et d'extermination* (UE, Fundació Ars, 2007).

Copyright del text © David Serrano Blanquer

Biobibliografia

Biografia

WEB: A la Hiperenciclopèdia

<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0003367.xml>

WEB: A la Viquipèdia

Nota biogràfica i bibliogràfica al web de l'enciclopèdia lliure.

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Amat-Piniella>

Bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://catalog.bnc.cat/search~S13*cat?/aAmat-Piniella,%20J.%20%28Joaquim%29,%201913-1974/aamat+pinella+j+joaquim+1913+1974/1%2C2%2C25%2CB/exact&FF=aamat+pinella+j+joaquim+19

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

13+1974&1%2C21%2C

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search~S23*cat?/aAmat-Piniella/aamat+pinella/1%2C2%2C46%2CB/exact&FF=aamat+pinella+j+joaquim+1913+1974&1%2C45%2C/indexsort=-

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C__SJoaquim%20Amat%20Piniella__Orightresult__U1?lang=cat&suite=pearl

 WEB: Articles de l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?p=Amat-Piniella%2C+Joaquim&f=author&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+lengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

 WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?p=Amat-Piniella%2C+Joaquim&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+lengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

 WEB: Amat-Piniella a WorldCat

Informació bibliogràfica a la xarxa de biblioteques gestionada per l'OCLC (Online Computer Library Center, Inc.).

http://www.worldcat.org/search?qt=worldcat_org_all&q=amat-piniella

Tast de textos

Text

 PDF: *La clau de volta* (2013)

Primeres pàgines de la novel·la. Amb una nota introductòria de l'editora Maria Bohigas.

http://clubeditor.cat/sites/default/files/pp_la_clau_de_volta.pdf

 PDF: *K.L. Reich* (1963)

Primeres pàgines de la novel·la (reedició de 2013).

http://clubeditor.cat/sites/default/files/pp_klreich.pdf

 WEB: *Les Ilunyanies. Poemes de l'exili* (1940-1946)

'Els gira-sols', 'Cambra fosca' i 'L'hora blanca'. Tres poemes del recull, amb introducció i edició de David Serrano i Blanquer.

<http://catalaalcata.blogspot.com.es/2012/06/amat-piniella-lhora-blanca.html>

 PDF: Nota de l'autor

A la primera edició de *K.L. Reich*.

http://clubeditor.cat/sites/default/files/pp_klreich_nota_de_lautor.pdf

 WEB: La introducció autocensurada a *K.L. Reich*

Conté una nota introductòria i la comparació entre la versió autocensurada i la que finalment es va publicar.

<http://www.memoria.cat/amat/content/la-introducci%C3%B3-un-document-excepcional>

 WEB: 100 escrits publicats als anys 30

Una selecció de 102 escrits que Joaquim Amat-Piniella va publicar en diferents mitjans de

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

comunicació entre els anys 1930 i 1937.

<http://www.memoria.cat/amat/content/100-escrits-publicats-als-anys-30>

 WEB: Quatre cartes inèdites

Transcripció d'aquests testimonis (tres de l'any 1939 i un del 1963) amb una nota introductòria.

<http://www.memoria.cat/amat/content/4-cartes-damat-piniella-dun-gran-valor-testimonial>

 WEB: Amat-Piniella a Endrets

Recull 5 textos de l'autor.

<http://www.endrets.cat/autor/125/joaquim-amat-piniella.html>

 WEB: L'autor a Google Books

<https://lletra.uoc.eduhttps://www.google.com/search?q=inauthor%3AAmat-piniella&btnG=Cerca+llibres&tbm=bks&tbo=1&hl=ca>

Comentaris sobre l'autor

Crítica

 WEB: Centenari del naixement d'Amat-Piniella

Pàgina del centenari. Inclou agenda d'activitats, biografia i comentaris sobre la seva obra.

<http://www.lasequia.cat/centenari-amat-piniella/>

 WEB: Amat-Piniella, traduït

Informacions, fragments i ressenyes de les traduccions de les obres de l'autor. A Visat.

<http://www.visat.cat/traduccion-literatura-catalana/cat/autor/197/2/prosa/joaquim-amat-piniella.html>

 WEB: Web sobre l'autor

Elaborada per Joaquim Aloy. Inclou biografia, textos de l'autor, opinions, una anàlisi de *K.L. Reich* i una selecció d'enllaços.

<http://www.memoria.cat/amat/content/portada>

 WEB: Joaquim Amat-Piniella a l'AELC

Biografia, publicacions, fragments de textos i crítica i altres materials.

http://www.escriptors.cat/autors/amatpiniellaj/pagina.php?id_sec=1390

 PDF: No esperis el fill pròdig

Ressenya de Xavier Serrahima sobre la novel·la pòstuma *La clau de volta*, escrita probablement entre els anys 1958 i 1961 i publicada l'any 2013. A *l'Avui. Cultura* (02/05/2014).

http://projectetraces.uab.cat/tracesbd/avui/2014/avui_a2014m5d2p12scultura.pdf

 PDF: La indiferència clarividant

Ponç Puigdevall ressenya la novel·la *La clau de volta*. A *El País* (24/12/2013).

http://ccaa.elpais.com/ccaa/2013/12/24/quadern/1387887222_161433.html

 WEB: La literatura concentracionària europea: Joaquim Amat-Piniella

Tesi doctoral de David Serrano Blanquer, que analitza la figura de l'autor en el context de la literatura sobre els camps de concentració.

<http://www.tdx.cat/handle/10803/4843>

 PDF: La força interior

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

Ressenya de Xavier Pla sobre la novel·la *Roda de solitaris*. A *l'Avui* (13/05/2010).

http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/2010/avui_a2010m5d13p12scultura.pdf

 PDF: Escripura i testimoni dels camps nazis

Article de Carme Arnau centrat en les figures de Jorge Semprún i Joaquim Amat-Piniella. A *l'Avui* (30/06/2005).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av06122.pdf>

 PDF: L'esperit dels camps nazis

Ressenya d'Ignasi Aragay amb motiu de la reedició de *K.L. Reich*. A *l'Avui* (01/11/2001).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av01211.pdf>

 PDF: Edició i recepció de *K.L. Reich*

Anàlisi textual de la novel·la per David Serrano. Inclou trajectòria biogràfica de l'autor, història del text, anàlisi de les variants de contingut i recepció de l'obra. A *Els Marges*, n. 61 (setembre 1998).

<http://www.raco.cat/index.php/Marges/article/viewFile/111267/156803>

Diversos

 WEB: Amat-Piniella al Mapa literari català 2.0

Un projecte d'Endrets i Espais escrits. Inclou biografia i diversos textos de l'autor recollits a Espais escrits.

http://www.mapaliterari.cat/ca/mapa/espai/1102/joaquim-amat_piniella/biografia?content_lang=ca&direct=true

 PDF: Adaptació teatral de *K.L. Reich*

Dramatúrgia de Marina Martori i direcció de Frederic Roda.

http://www.google.es/url?sa=t&source=web&cd=74&ved=0CB0QFjADOEY&url=http%3A%2F%2Fwww.kursaal.cat%2Findex.php%2Fdescarrega%2Fpremsa%2F78&rct=j&q=%22amat-piniella%22&ei=fRjATN-nLMSVOqGdzYAM&usq=AFQjCNE_rzZRxH22Z84ADDYjJBlqpXrcJw&cad=rja

 PDF: Dignitat davant la barbàrie

Un repàs a la trajectòria d'Amat-Piniella dins l'especial '75 anys. Diari d'una ocupació'. A *El Punt / Avui* (11/03/2014).

http://projectetraces.uab.cat/tracesbd/avui/2014/avui_a2014m3d11p24.pdf

 PDF: Joaquim Amat-Piniella i Montserrat Roig

Transcripció del testimoni sobre la seva estada a Mauthausen.

<http://memoria.cat/amat/sites/default/files/Entrevista-de-Montserrat-Roig-a-Joaquim%20Amat.pdf>

 WEB: Auca de Joaquim Amat-Piniella

Amb text de Joan Vilamala i il·lustracions de Daniel Hernández Massegú.

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=amat>

Propostes didàctiques

Recursos

 PDF: *K.L. Reich* al seminari *El gust per la lectura*

Dossier elaborat per Joan Pinyol i Colom.

<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/cc17daa0-e0ce-442d-b0df-da6cb49ef47d/R>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Joaquim Amat-Piniella a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joaquim-amat-piniella> >

eich_2006.pdf

PDF: Joaquim Amat-Piniella. Escriure contra el silenci

Guia didàctica i dossier de treball aquesta exposició produïda per l'Ajuntament de Manresa, la Diputació de Barcelona i la Institució de les Lletres Catalanes. Elaborada per Jaume Cortada.
<http://www.mhcat.cat/content/download/13294/97384/file/Dossier+Amat-Piniella+just.pdf>

WEB: Proposta de lectura de K.L. Reich

Dins de la pàgina Edu365.cat de la Generalitat de Catalunya.
<http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/lectures/reich/index.htm>

WEB: Cacera del tresor sobre Amat-Piniella

Petit qüestionari sobre la vida i l'obra de l'autor.
http://www.quia.com/sh/40198.html?AP_rand=1627842681

L'autor 2.0

A les xarxes

WEB: Amat-Piniella, a Twitter

[Tweets by amatpiniella](#)

<https://lletra.uoc.eduhttps://twitter.com/amatpiniella>
